

TEMA UP0: UVODNA PREDAVANJA

Paper No.UP0

**26 GODINA SKUPOVA TREND I NJIHOV ZNAČAJ ZA VISOKO
OBRAZOVANJE U SRBIJI****Vladimir Katić¹**¹Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, Srbija¹katav@uns.ac.rs

Kratak sadržaj: Skupovi TREND se održavaju već više od četvrt veka, kao jedini i jedinstven forum za razmenu iskustava, ideja, ali i predlaganje rešenja i dogovaranje razvojnih pravaca u oblasti visokog obrazovanja. Rast broja objavljenih radova pokazuje nesmanjeno interesovanje za ovu oblast, što je TREND pozicioniralo kao ključni skup za diskusije o visokom obrazovanju u Srbiji, a kroz brojne sastanke Tempus i Erasmus+ projekata, kao deo aktivnosti u kreiranju evropskog obrazovnog prostora. Cilj ovog rada je da se istakne značaj ovog skupa za visoko obrazovanje u Srbiji i regionu. Iz tog razloga će biti razmatrani skupovi od 2002. godine pa nadalje, njihova tematika, najvažnije aktivnosti, ključni doprinosi i zaključci.

Ključne reči: Skupovi TREND, Značaj, Visoko obrazovanje, Srbija

**26 YEARS OF TREND CONFERENCE AND THEIR IMPORTANCE FOR HIGHER
EDUCATION IN SERBIA**

Abstract: TREND conferences have been held for over a quarter of a century, as the only and unique forum for sharing experiences, ideas, but also proposing solutions and agreeing on development directions in the field of higher education. The growth in the number of published works shows a continued interest in this area, which has made TREND a key meeting point for discussions on higher education in Serbia, and through numerous meetings of Tempus and Erasmus+ projects, as part of activities to create a European educational space. The aim of this paper is to highlight the importance of this meeting for higher education in Serbia and the region. For this reason, meetings will be discussed from 2002 onwards, their topics, key activities, key contributions and conclusions.

Key Words: TREND Conferences, Importance, Higher Education, Serbia

1. UVOD

U Srbiji, pa i regionu retki su skupovi koji su tematski orijentisani ka problematici rada, razvoja i perspektiva visokog obrazovanja, a osim naučno-stručnog skupa Trendovi razvoja – TREND ne postoji ni jedan koji se permanentno, iz godine u godinu i tako već skoro dvadeset godina bavi ovom tematikom. TREND je pokrenut pre 26 godina, davne 1994. godine sa ciljem da se prikažu i posebno istaknu najnovije istraživačke oblasti i rezultati u oblasti elektrotehnike i informacionih tehnologija, a vezano za potencijale tadašnjeg Instituta za energetiku i elektroniku Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu u saradnji sa privredom i transferu znanja („know-how“). Međutim, skup je od 2002. godine promenio tematiku i fokusirao se na oblast razvoja visokog obrazovanja, kojom se i danas bavi. Tu se afirmisao i stekao visoki renome, a njegov rad i zaključci zaokupljaju pažnju akademske i šire javnosti. Karakterišu ga aktuelne teme, visoka stručnost, prijatna atmosfera, argumentovane diskusije, intenzivna razmena ideja i velik stepen tolerancije i uvažavanja. Postao je jedinstveni forum na kom se redovno razmenjuju mišljenja o aktuelnim problemima visokog obrazovanja, ali i predlažu nova rešenja u vidu zaključaka, koji se dostavljaju svim relevantnim institucijama.

Cilj ovog rada je da se istakne značaj ovog skupa za visoko obrazovanje u Srbiji i regionu. Iz tog razloga će biti razmatrani skupovi od 2002. godine pa nadalje, njihova tematika, najvažnije aktivnosti, ključni doprinosi i zaključci.

2. TEMATIKA I KLJUČNE AKTIVNOSTI

Skupovi TREND su krajem devedesetih i početkom novog milenijuma dospeli u svojevrzni „ćor sokak“, jer je dotadašnja tematika vezana za razmenu ideja i transfer znanja u privredu bila teško održiva u situaciji velikih (egzistencijalnih) privrednih i ekonomskih problema u kojima se Srbija (tada SR Jugoslavija) našla. Tražen je logičan nastavak tematike koja bi povezala nove sa prethodnim skupovima. Dalja perspektiva nađena je u tematici razvoja visokog obrazovanja u smislu generalne povezanosti visokog obrazovanja, naučno-istraživačkog rada i privrede, ali sada ne samo kroz aktivnosti FTN-a, već znatno šire, kroz rad i delovanje celokupne akademske zajednice i institucija u Srbiji, pa i regionu.

Ova odluka vezana je za veliku transformaciju u evropskom visokom obrazovanju, koja je tako, skoro istovremeno otvorila novu značajnu problematiku, kojom se do tada niko nije organizovano bavio. U Evropskoj Uniji ministri prosvete su 1999. godine potpisali čuvenu Bolonjsku deklaraciju, kojom su postavljene osnove za stvaranje jedinstvenog, evropskog obrazovnog i istraživačkog prostora [1]. Podstaknuti ovim promenama i zagledani u perspektivu razvoja univerziteta, organizatori su uočili predstojeće velike reforme i opredelili se za nove sadržaje, odnosno da skup usmere u pravcu razmatranja ključnih pitanja daljeg razvoja univerziteta i transformacije visokog obrazovanja u skladu sa zahtevima „Bolonje“. U nastavku biće dat kratak pregled tematike i ključnih aktivnosti od VIII skupa - TREND 2002, do jubilarnog XXV skupa - TREND 2019.

TREND 2002 (VIII skup) fokusirao se na mogućnost i načine organizovanog transfera rezultata naučno-istraživačkog rada u privredu, kao jednog od najvažnijih aspekata rada akademske zajednice. Glavna tema skupa je bila „Univerzitet i NT parkovi“. Tražena su nova, modernija rešenja, kroz pokretanje naučno-tehnoloških (NT) parkova i sinergiju visokog obrazovanja i privrede. To je bio razlog različitih afilijacija autora i učesnika, kao iz državnih institucija (Ministarstva), akademskih (sa univerziteta i naučnih instituta), tako i iz privrede i privatnih firmi. Takođe, značajna aktivnost bila je prezentacija rezultata Tempus projekta „*University Science Parks – Organizational Framework*“, koji su tada prvi put odobreni Srbiji. Time je skup privukao in neke učesnike iz regiona, pa i iz šireg inostranstva.

TREND 2003 (IX skup) održan je 2003. godine sa glavnom temom „Bolonjski proces i tehnički fakulteti“. Organizovan je u jeku priprema univerziteta za prihvatanje Bolonjske deklaracije i brzo uključivanje u Evropu. Pokrenuti i snažno podržani od Ministarstva za prosvetu i sport Republike Srbije, predstavnici univerziteta i tehničkih fakulteta su se okupili da analiziraju i usaglase jedinstveni nastup u promenama. Tada su razjašnjeni osnovni postulati bolonjskog procesa, objašnjena potreba i razlozi za sveukupnu transformaciju i ukazano na mogućnosti i izazove novog sistema. Skupu su prisustvovali i brojni učesnici iz okolnih zemalja, gde je slična transformacija bila u toku ili se očekivala, pa je on dobio regionalni karakter. Važnos ovog TREND-a je iskazana i kroz prvi put publikovane zaključke, koji vremenom postaju značajan pratilac reformi. Uspeh ovog skupa i kasnije interesovanje za sadržaj, raspravu, prezentovane radove i zaključke, uverio je organizatore da je nova tematika dobro odabrana, odnosno da je Srbiji potreban specijalizovani forum za diskusiju o savremenim problemima visokog obrazovanja.

TREND 2004 (X jubilarni skup) održan je 2004. godine sa glavnom temom je bila „Integrirani univerzitet i tehničke struke“. Ova tema se nametnula kao zahtev proistekao iz „bolonje“ koju je Srbija prihvatila (potpisala) 2003. godine, a koji je bio u neskladu sa tradicionalnom organizacijom univerziteta u Srbiji (pa i ex-SFR Jugoslaviji). On je diskutovao moduse integracije i istakao sve moguće probleme takve orijentacije. Razmatrani su ključni aspekti organizacije i dostignutih nivoa nastave iz tehničkih i pridruženih oblasti, kao i kompleksna pitanja strukture, finansiranja i rada integrisanog univerziteta. Takođe, skup je ukazao je postignuti napredak u sprovođenju „Bolonje“ i dao nove pravce i ideje. Na skupu je prvi put predstavljen Dodatak diplomu, kao jedan od prvih konkretnih rezultata bolonjskog procesa na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu.

TREND 2005 (XI skup) organizovan je u jeku priprema za donošenje novog pro-„bolonjskog“ zakona, kao svojevrsna javna rasprava o predloženim rešenjima. Glavna tema skupa je (logično) bila „Šta donosi novi Zakon o visokom obrazovanju“, a raspravljao se o predlogu novog Zakona, čije usvajanje se očekivalo tokom 2005. god. (usvojen je bio u avgustu 2005.). Razmatrane su moguće reperkusije predloga zakona na rad i razvoj tehničkih i ostalih struka na reformisanom univerzitetu. Diskutovana su i pitanja vezana za reorganizaciju nastavnog procesa, kvaliteta nastave, usklađivanja nastavnih planova, kao i položaja i transformacije viših škola. Veliki učesnika doprinelo je kvalitetnoj raspravi i sveukupnom uspehu skupa, a doneseni zaključci boljem razumevanju zakona i uspešnijoj implementaciji.

TREND 2006 (XII skup) po interesovanju je prevazišao sva očekivanja organizatora, jer je tematski bio okrenut implementaciji novog Zakona u okvirima bolonjskog procesa, što je bio ključni problem akademske javnosti. Glavna tema bila je „Bolonjski proces i primena novog zakona“, a uz 51 prezentovan rad, skupu je prisustvovalo čak 120 registrovanih učesnika. Razmatrani su vidovi primene odredaba novog Zakona o visokom obrazovanju, koji je doneo velike promene u strukturi i organizovanju univerziteta. Kao i ranije, bilo je zapaženo učešće studenata u diskusijama, ali su sada imali i napisane referate. Pokrenuta su i pitanja akreditacije i samoevaluacije, kao i harmonizacije nastavnog procesa. Skup je imao snažan medijski odjek, a po prvi put su se u njegovo pokroviteljstvo uključile i međunarodne organizacije (*IEEE – Education Society – Serbian Chapter*).

TREND 2007 (XIII skup) potvrdio visoku reputaciju ovih okupljanja. Glavna tema „Akreditacija bolonjskih studija“ postavljena je da prikaže prva iskustva iz akreditacionog procesa u Srbiji, novine sa kojom se akademska zajednica u Srbiji nije do sada susretala. U fokusu su bili sam proces akreditacije, kako visokoškolskih ustanova, tako i studijskih programa. Razmotrena su iskustva i susednih zemalja iz regiona, kao i rešenja Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta Republike Srbije. Veoma živa diskusija doprinela je boljem razumevanju akredatacionih standarda, ali i njihovom korigovanju i usavršavanju.

TREND 2008 (XIV skup) sa glavnom temom „Efikasnost i kvalitet bolonjskih studija“ postavio je fokus na slobodnu diskusiju i izlaganje prvih iskustava iz realizacije novih, akreditovanih studijskih programa i primene bolonjskog sistema organizacije predmeta (predispitne obaveze/ispit) i skupljanja bodova po ESPB. Kao dodatna aktivnost, održan je međunarodni Tempus Workshop: *"Development of M.Sc. curricula in the frame-work of*

Tempus". U fokusu su bili rezultati studenata, koji su studirali po novim, reformisanim nastavnim planovima, tkzv. „bolonjskih“ studenata. Oni su se susreli sa novim uslovima studiranja, gde su efikasnost i kvalitet u prvom planu. Razmotrena su i iskustva iz prvog kruga akreditacije fakulteta, kao i iskustva susednih zemalja.

TREND 2009 (XV skup) posvećen je temi „Doktorske studije u Srbiji, regionu i EU“. Ovaj novi vid studija, nakon ukidanja magistarskih, zahtevao je drugačiji pristup radu sa studentima i doktorantima u odnosu na raniju praksu. Zahvaljujući Tempus radionicama *JADES*, *DEUKS* i *SoCD*, skup je dobio i međunarodnu notu, a iskustva iz drugih zemalja značajno su doprinela boljem shvatanju organizacije i rada na ovom (trećem) stepenu visokog obrazovanja. Značajan broj izlaganja bio je posvećen pitanjima kvaliteta nastave i sprovođenja procesa akreditacije, koji se završavao te godine. Skup je propratio i najnovija iskustva u primeni Bolonjske deklaracije, a u svetlu praktičnih rešenja na pojedinim fakultetima u Srbiji i regionu.

TREND 2010 (XVI naučno-stručni skup) je organizovan u godini kada je Bolonjska transformacija u Evropi trebala da uđe u završnu fazu ili da se okonča. Akademska zajednica u Srbiji je već imala prva iskustva i prva generacija bolonjskih studenata je završila ili završavala svoje osnovne akademske studije i prelazila na master. Tema „Bolonja 2010: Stanje, dileme i perspektive“ ukazala je ne samo na stanje implementacije u Srbiji, nego i rezerve i dileme, koje su se javile tokom primene. Aktivno učešće studenata, koji su predstavili čak 10 radova, pokazalo je da imaju sve veća očekivanja u pogledu kvaliteta, ciljeva i izlaznih znanja svojih studija. Najveći broj radova posvećen je oceni stanja i iskustvima u sprovođenju bolonjskog procesa. Iznete su brojne dileme i uočeni nedostaci, ali i predloženi rešenja. Tempus radionice *JADES*, *SoCD* i *MAS-PLM* ponovo su okupile učesnike iz većeg broja zemalja, što polako postaje tradicija.

TREND 2011 (XVII naučno-stručni skup) tematski se usmerio u budućnost i postavio je horizont na godinu 2020., onu u kojoj smo sada. Tema je bila „Evropa 2020: društvo zasnovano na znanju“, u sklopu koje je predstavio više refereta zagledanih u narednu dekadu u kojoj se očekivalo konačno priključenje Srbije Evropskoj Uniji. Vizije daljih promena u metodama i tehnikama visokog obrazovanja stručnjaka, pitanja novih mogućnosti studiranja kroz otvorene puteve mobilnosti, uključivanja u sve-evropski prostor visokog obrazovanja i privrede, celoživotnog učenja i dr. dominirali su ovim skupom. Međunarodni paneli o visokom obrazovanju „Strukturne reforme o visokom obrazovanju“ i radionica projekta Tempus *GOMES* dali su dimenziju otvorenog evropskog foruma.

TREND 2012 (XVIII naučno-stručni skup) doneo je neke novine. Glavna tema bila je „Internacionalizacija univerziteta“ podstaknuta većim brojem Tempus projekata, koji su imali programe razmene studenata i profesora. Uvedena je poster (dijalog) sesija, gde autori i učesnici kroz direktan međusobni razgovor i razmenu ideja dolaze do kvalitetnih predloga, koji mogu kasnije ući u zaključke skupa. Organizovan je prvi okrugli sto: „Strategija razvoja visokog obrazovanja u Srbiji“, gde je premijerno predstavljen predlog ovog značajnog dokumenta, što je bila i prva sesija javne rasprave, gde su učesnici imali prilike da se upoznaju i daju svoje komentare i zapažanja. Kao prateća aktivnost, prikazana je prva od niza monografskih publikacija posvećenih problematici visokog obrazovanja pod naslovom „FTN na putu ka evropskom obrazovnom prostoru“ [2]. U njoj su sumirani rezultati bolonjskog procesa u Srbiji, prikazani prvi utisci akreditacije studijskih programa i visokoobrazovnih institucija, razmatran kvalitet nastavnog procesa, opisana prva iskustva rada na doktorskim studijama, kao i veza sa tržištem rada i mogućnosti integracije univerziteta.

TREND 2013 (XIX naučno-stručni skup) predstavljao je pokušaj prerastanja TREND-a u regionalnu, međunarodnu konferenciju. Zajedno sa kolegama i prijateljima iz Maribora organizovan je na osnovnu temu „Univerzitet na tržištu...“ sa ambicijom da proširi svoje učesnike na region i počne da „kruži“, tj. da se svake godine održava u drugoj šireg zapadno Balkanskog regiona. U tom smislu postavljena je i usvojena Regionalna platforma za saradnju u visokom obrazovanju (*Regional Platform for Benchmarking and Cooperation in Higher Education*). Održani su i sastanci tri Tempus projekta (*FINHED*, *GOMES* i *SIGMUS*), koji su tematski vezani za ovaj skup. Međutim, analize nakon skupa su pokazale da je ideja o regionalnom „kruženju“ skupa bila preambiciozna, da bi zahtevala mnogo složeniju pripremu i organizaciju, pa se na kraju od toga idustalo.

TREND 2014 (XX naučno-stručni skup) organizovan je ponovo u Srbiji sa temom „Razvojni potencijal visokog obrazovanja“, koja je podrazumevala veliki razvojni potencijal društva, koji se krije u visokoškolskim ustanovama. Šest tema, od kojih je posebno atraktivna bila ona vezana za primenu novih tehnologija u visokom obrazovanju, sa akcentom na učenje na daljinu, uspešno su prikazale trenutne probleme i dostignuća visokog obrazovanja i bile podloga plodotvornog rada i interesantnih diskusija. Ovaj jubilarni skup obeležen je izdavanjem monografske publikacije pod nazivom „Razvojne aktivnosti nastavnog procesa na FTN-u“, koja je predstavila kompilaciju radova različitih timova autora ostvarenih u sklopu rada na projektu „Istraživanje mogućnosti primene inovativnih nastavnih metoda na Fakultetu tehničkih nauka“, a koju su uredili prof. dr Rade Doroslovački i prof. dr Vladimir Katić [3].

TREND 2015 (XXI naučno-stručni skup), okupio veliki broj autora, koje je privukla osnovna tema „Univerzitet u promenama...“. U sklope nje razmatrane su značajne promene na univerzitetima u Srbiji, koje su bile očekivane u narednom periodu. Novina je bila organizacija čak dva okrugla stola sa temama „Položaj strukovnih studija u sistemu visokog obrazovanja u Srbiji“ i „Obnovljivi izvori energije i energetska efikasnost u obrazovanju“. Skupu je predstavljena i nova monografska publikacija „Uspešnost studiranja na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu“ u kojoj su predstavljeni statistički podaci o prolaznosti na svim studijskim programima FTN-a i

analizirana sveukupna efikasnost ovih studijskih programa [4]. To je prva takva publikacija u Srbiji, koja može da posluži kao osnova za dalje analize studijskih programa i uspešnosti studiranja.

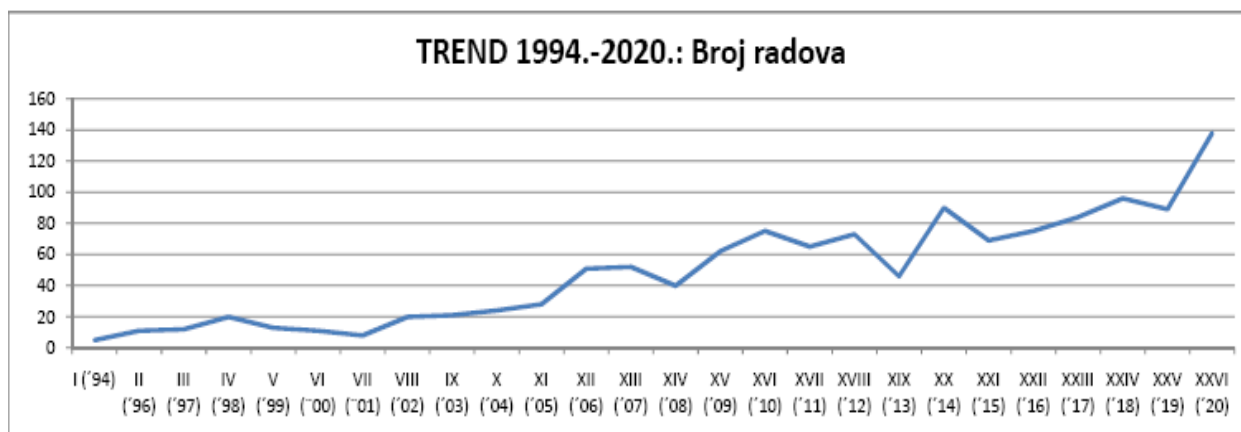
TREND 2016 (XXII naučno-stručni skup) imao je centralna temu „Nove tehnologije u nastavi“. Posebno značajna bila su tri uvodna predavanja, koja su predstavila primenu novih digitalnih tehnologija, zatim sistema on-line učenja, te tehnologiju udaljenih eksperimenata. U sklopu skupa održan je i sastanak/workshop Tempus projekta *NeReLa* („Mreža udaljenih laboratorija“), koji je tematski vezan za ovaj skup. Takođe, razmatrane su teme vezane za povezivanje univerziteta sa okruženjem u smislu transfera *know-how* u privredu, procesi internacionalizacije univerziteta, mobilnosti studenata i profesora, kroz Erasmus+ projekte, te upotreba smart tehnologija i „zelene“ energije“. Skup je predstavio i dve monografske publikacije izdate na FTN-u „Efikasnost master akademskih studija na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu“ i „Pravci razvoja strukovnih studija na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu“, koje su kroz niz statističkih podataka predstavile kvalitet i efikasnost master akademskih studija sa jedne strane i strukovnih studija (osnovnih i specijalističkih) sa druge [5,6].

TREND 2017 (XXIII naučno-stručni skup) u fokus je stavio „Položaj visokog obrazovanja i nauke u Srbiji“. U pripremi je bio novi Zakona o visokom obrazovanju, očekivala se i promena u koncepciji naučnih istraživanja. U uvodnim predavanjima dat je pregled stanja nauke u poslednjem istraživačkom periodu, a održan je i panel pod nazivom „Smernice za uspostavljanje doktorskih škola“, gde su učesnici međunarodnog Tempus projekta *RODOS*, predstavili koncepte i modele za uspostavljanje ovih škola, predloge novih standarda za akreditaciju i iskustva u radu Nacionalnog repozitorijuma disertacija u Srbiji (*NaRDuS*). Kao i prethodne godine i na ovom skupu je predstavljena jedna nova monografska publikacija o studiranju na FTN-u „Doktorske akademske studije na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu – nekad i sad“ [7]. U njoj je dato niz konkretnih, statističkih i drugih podataka vezano za studije na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu i odnos prema „starim“ doktoratima, koje predstavljaju dragocenu informaciju o studijama, radu i uspehu studenata.

TREND 2018 (XXIV naučno-stručni skup) obeležen je veoma aktuelnom temom „Digitalizacija visokog obrazovanja“, koja je i dalje u srži interesovanja i zbivanja ne samo u akademskoj javnosti, već i celokupnog društva. Obrazovanje stručnjaka za IT tehnologije, adekvatan razvoj nove digitalne industrije (*Industry 4.0*) i društva zasnovanog na znanju, te značaj i uticaj društvenih mreža posebno su razmatrani. Skup je opet promovisao novo monografsko izdanje „Ankete studenata na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu“ [8]. U njoj su dati neki ključni rezultati redovnih anketiranja studenata radi ocenjivanja kvaliteta nastavnog procesa i osoblja. Publikacija je obuhvatila i niz nezavisnih ispitivanja javnog mnjenja i studenata o Fakultetu tehničkih nauka, njegovim studijskim programima i kompetentnosti nastavnika i saradnika, čime se kompletira veoma visok „imidž“ u Srbiji.

TREND 2019 (XXV jubilarni naučno-stručni skup) razmatrao je osnovnu temu „Kvalitet visokog obrazovanja“, koja se nadovezivala na prehodni skup i koja je obuhvatila diskusiju o mogućnostima naših univerziteta u budućoj oštroj međunarodnoj utakmici za privlačenje domaćih i stranih studenata i dobijanje značajnih naučno-istraživačkih projekata iz EU i domaćih fondova (Fond za nauku, Inovacioni fond i dr.).

Ovogodišnji, TREND 2020 (XXVI naučno-stručni skup) u fokus je stavio inovacije i njihov značaj za razvoj visokog obrazovanja, tj. ovogodišnja osnovna tema je „Inovacije u modernom obrazovanju“. Prijavljen je rekordan broj radova, čak znatno iznad dosadašnjih maksimuma. Na slici 1 prikazano je kretanje broja radova na svim dosadašnjim skupovima. Razmatraće se pet podtema: Inovacije u modernom obrazovanju, Inovacije kao poluga privrednog razvoja, Akreditacija, Položaj nauke i Internacionalizacija univerziteta. S obzirom na ogroman broj prijavljenih radova, raznovrsnost tema i važnost učesnika skupa, očekuje se kvalitetna i plodna diskusija, kao i dobri zaključci.



Slika 1. Broj publikovanih radova na skupovima TREND 1994 – 2020.

3. ZAKLJUČAK

Skupovi TREND se održavaju već više od četvrt veka, kao jedini i jedinstven forum za razmenu iskustava, ideja, ali i predlaganje rešenja i dogovaranje razvojnih pravaca u oblasti visokog obrazovanja. Rast broja objavljenih radova pokazuje nesmanjeno interesovanje za ovu oblast, što je TREND pozicioniralo kao ključni skup za diskusije o visokom obrazovanju u Srbiji, a kroz brojne sastanke Tempus i Erasmus+ projekata, kao deo aktivnosti u kreiranju evropskog obrazovnog prostora. Značaj skupa je i u njegovim zaključcima, kojima se ukazuje na problem u radu akademske zajednice, ali i predlažu najpovoljnija rešenja. Na taj način, skup ima širi značaj, a univerzitet ostvaruje svoju društvenu ulogu.

4. LITERATURA

- [1] Wikipedia, "Bolonska deklaracija", https://sh.wikipedia.org/wiki/Bolonska_deklaracija
- [2] I. Čosić, V. Katić, I. Kovačević, J. Hodolič, R. Maksimović, S. Kolaković, "FTN na putu ka evropskom obrazovnom prostoru", Edicija tehničke nauke – monografije, br.46, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2012.
- [3] R. Doroslovački i V. Katić (Urednici), "Razvojne aktivnosti nastavnog procesa na FTN-u", Edicija tehničke nauke – monografije, br.56, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2014.
- [4] R. Doroslovački, D. Vilotić, V. Katić, I. Kovačević, D. Šešlija, S. Kolaković, Z. Konjović, "Uspešnost studiranja na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu", Edicija tehničke nauke – monografije, br.61, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2015.
- [5] R. Doroslovački, D. Vilotić, V. Katić, I. Kovačević, D. Šešlija, S. Kolaković, Z. Konjović, "Efikasnost master akademskih studija na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu", Edicija tehničke nauke – monografije, br.63, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2016.
- [6] R. Doroslovački, D. Vilotić, V. Katić, I. Kovačević, D. Šešlija, S. Kolaković, Z. Konjović, "Pravci razvoja strukovnih studija na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu", Edicija tehničke nauke – monografije, br.63, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2016.
- [7] R. Doroslovački, D. Vilotić, V. Katić, I. Kovačević, D. Šešlija, S. Kolaković, I. Budak, Z. Konjović, "Doktorske akademske studije na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu – nekad i sad", Edicija tehničke nauke – monografije, br.72, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2017.
- [8] R. Doroslovački, D. Vilotić, V. Katić, I. Kovačević, D. Šešlija, S. Kolaković, I. Budak, Z. Konjović, G. Konjović, "Ankete studenata na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu", Edicija tehničke nauke – monografije, br.76, FTN izdavaštvo, Novi Sad, 2018.



Slika 2. Učesnici TREND 2019 nagrađeni plaketama jubilarnog XXV skupa

(Fotografija: Marketing služba FTN)